

netwerk verpleegkunde

#2

informatiemagazine uitgegeven door
netwerk
verpleeg
kunde

Maja Vanbellinghen

“Luister
naar de
persoonlijke
signalen”

THEMA

ICT en innovatie in de zorg

Digitale (r)evolutie
Kan iedereen wel mee?

**Innovaties
met impact**
Efficiënt en smaakvol

Stages in de zorg
Een gedeelde
verantwoordelijkheid

Van *'horrorstages'* naar sterk stageklimaat

In het najaar van 2025 verschijnen opnieuw berichten over zogenaamde 'horrorstages' in de zorg. Studenten zouden afhaken door negatieve stage-ervaringen en het beroep daardoor de rug toekeren. Die koppen raken een gevoelige snaar, maar ze vertellen niet het hele verhaal. "Zulke berichten focussen op individuele stages, terwijl de daling van jonge verpleegkundigen breder verklaard moet worden", zegt Veerle Schoeters, stafmedewerker Zorg bij het Wit-Gele Kruis Antwerpen, lid van de werkgroep Begeleidingsverpleegkundigen en de raad van bestuur van NETWERK VERPLEEGKUNDE. "Bovendien zijn er heel wat sterke praktijkvoorbeelden. Die zijn misschien minder nieuwswaardig, maar wel cruciaal voor de toekomst van ons beroep."

Van 'uitbuiting in de zorg' tot 'studenten getuigen over horrorstages': het zijn koppen die eind vorig jaar de media haalden en het stageklimaat opnieuw in een negatief daglicht zetten. Maar wie het debat eerlijk wil voeren, moet ook naar de bredere context kijken. De zorgvraag stijgt, terwijl een groot deel van het zorgpersoneel richting pensioen gaat. Vlaanderen

kampt bovendien met een omgekeerde bevolkingspiramide. "Voor elke honderd medewerkers die uitstromen, komen er de komende jaren maar tachtig in de plaats", stelt Margot Cloet, directeur van Zorgnet-Icuro. "Er zijn simpelweg minder jonge mensen beschikbaar die de stap naar een zorgopleiding kunnen zetten. Die structurele druk voel je ook op de stagevloer, bij mentoren en bij studenten."

Die realiteit maakt van stages meer dan een verplicht opleidingsonderdeel. In de beleidsnota 'De eerste stappen tellen. Beleid voor een sterke stage en start in de zorg,' benadrukt Zorgnet-Icuro dat stagiaires en starters een cruciale rol spelen in de toekomstige personeelsbezetting van de zorg. Stages worden daarin expliciet gezien als een hefboom voor duurzame instroom en behoud, in een context van aanhoudende personeelsschaarste.

Zijn er dan geen slechte stages? "Jammer genoeg wel", erkent Veerle Schoeters, stafmedewerker zorg bij het Wit-Gele Kruis Antwerpen. "Maar die negatieve verhalen raken slechts een klein deel van de realiteit. In Vlaanderen bestaan talloze stageplekken waar studenten groeien in klinisch redeneren, verantwoordelijkheid en samenwerking. Net die voorbeelden tonen waar het verschil zit: in begeleiding, in een veilig leerklimaat en in duidelijke afspraken tussen onderwijs en werkveld." Vanuit die overtuiging schoof de sector in 2025 een structureel antwoord naar voren: het stagecharter voor zorg en welzijn.

Stages als fundament van professionele groei

Stages spelen een bepalende rol in de ontwikkeling van studenten verpleegkunde. Ze leren er klinisch redeneren, omgaan met verantwoordelijkheid en zich positioneren binnen een multidisciplinair team. Een stage die uitdaagt, is daarom niet per definitie een negatieve stage-ervaring. Het verschil zit in de begeleiding en in de ruimte die studenten krijgen om te groeien.

"Studenten die zich welkom en gezien voelen, bouwen sneller vertrouwen op. Dat is rechtstreeks gelinkt aan hun paraatheid bij afstuderen", zegt Veerle Schoeters. In haar lopend doctoraatsonderzoek aan de Universiteit Antwerpen, samen met Janne Vanuytrecht, onderzocht ze hoe professionele identiteit samenhangt met de overgang naar het werkveld. "We zien dat studenten met een sterkere professionele identiteit zich beter voorbereid voelen om te starten als verpleegkundige. Die relatie wordt bovendien versterkt wanneer studenten voldoende zelfvertrouwen ontwikkelen in hun klinische besluitvorming."

Stages zijn dan ook veel meer dan een checklist van technische handelingen. Ze dragen bij aan de vorming van een professioneel kompas: een combinatie van kennis, vaardigheden, waarden en ethische overtuigingen die eigen is aan het verpleegkundige beroep. "Wanneer studenten tijdens hun stage kansen krijgen om te oefenen, beslissingen te nemen en daarover in dialoog te gaan, vergroot hun paraatheid voor het werkveld."

Ook een 'moeilijke stage' kan in dat licht leerrijk zijn. Ze helpt studenten ontdekken welke zorgcontext bij hen past, of net niet. De zorgsector biedt namelijk een brede waaier aan mogelijkheden, van sterk technisch georiënteerde functies tot rollen met een uitgesproken zorgrelatie of beleidsmatige focus. "Het is aan ons om talent aan boord te houden, de juiste 'fit' te zoeken met een werkplek en studenten de ruimte te geven om

verder te groeien en te professionaliseren. Dat vraagt tijd, inzicht en goede begeleiding."

Die link tussen stage-ervaring en latere loopbaan wordt ook vanuit beleidsperspectief steeds duidelijker. In de adviesnota benadrukt Zorgnet-Icuro dat kwaliteitsvolle stages de kans vergroten dat verpleegkundigen zich duurzaam aan de sector verbinden. "De manier waarop studenten zich tijdens hun stage omkaderd voelen, bepaalt mee of ze op de lange termijn in de zorg blijven werken", aldus Margot Cloet. "Investeren in stages is dus tegelijk investeren in instroom en behoud."

Een sterker stagebeleid

Waar de publieke discussie vaak blijft hangen in individuele incidenten, zag het werkveld vooral een aanleiding om stages structureel te versterken. Dat resulteerde in de zomer van 2025 in het stagecharter voor zorg en welzijn: een sectorbreed kader met duidelijke engagementen rond voorbereiding, onthaal, feedback en leerveiligheid. Professioneel begeleiderschap vormt daarin een expliciete kernvoorwaarde.

Het charter maakt ook de rolverdeling binnen stagebegeleiding duidelijker: Begeleidingsverpleegkundigen bewaken het leerklimaat op organisatieniveau, stemmen leerdoelen af en vormen de brug tussen onderwijs en praktijk. "Die functie bestaat al jaren, maar wordt vandaag vaak opgenomen boven op de reguliere taken", zegt Veerle Schoeters. "Met bijkomende financiering kunnen zorgorganisaties die rol structureel verankeren."

Volgens Zorgnet-Icuro is dat structurele kader allesbehalve een overbodige luxe. "Goede begeleiding vraagt tijd, en die tijd moet je organiseren", benadrukt Margot Cloet. "Dat betekent investeren in omkadering, administratieve ondersteuning en hulpmiddelen die mentoren en begeleiders toelaten zich te focussen op wat echt telt." In de beleidsnota wordt daarom gepleit voor gerichte investeringen om begeleiding haalbaar en duurzaam te maken.

In het memorandum 2024 van NETWERK VERPLEEGKUNDE stond: Tot nu toe is de functie van begeleidingsverpleegkundige beperkt tot de ziekenhuissector. Nochtans is een uitbreiding naar onder andere de ouderenzorg, thuiszorg, centra voor geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg aan de orde. Het structureel

Een
uitdagende
stage is niet
noodzakelijk
een negatieve
stage.
Het verschil
zit in de
begeleiding.

Het functieprofiel van de begeleidingsverpleegkundige evolueert mee met de praktijk. De werkgroep Begeleidingsverpleegkundigen van NETWERK VERPLEEGKUNDE bundelt de rol, evolutie en actuele betekenis van dit profiel in deze heldere brochure.

en georganiseerd introduceren en begeleiden van starters zou ook hier een boost kunnen geven.

Dat pleidooi blijft niet zonder weerklank. "Rond mentorschap, begeleiding en instroom voelen we duidelijke erkenning", vervolgt Margot. "Die thema's liggen vandaag op tafel en worden ernstig genomen." De aanbevelingen uit de nota maken intussen deel uit van lopende gesprekken, onder meer in het kader van het sociaal overleg. "Het engagement zal ook van zorgorganisaties moeten komen, maar zonder beleidsmatige ondersteuning in tijd en middelen blijft kwaliteitsvolle begeleiding moeilijk vol te houden."

Een gedeelde verantwoordelijkheid

Hoewel gespecialiseerde rollen zoals begeleidingsverpleegkundigen en mentoren onmisbaar zijn, staat of valt het leerklimaat waarin studenten en starters terecht komen met de inzet van het hele team. Studenten lopen mee met verschillende verpleegkundigen, waardoor elke collega bijdraagt aan de kwaliteit van de stage. "Eigenlijk moeten we van alle verpleegkundigen verwachten dat ze studenten ontvangen zoals ze zouden

**LEES MEER
OVER HET
STAGECHARTER
IN (GEZONDHEIDS)
ZORG EN WELZIJN.**

hopen dat iemand met hun eigen kinderen omgaat op stage", vindt Veerle Schoeters. "We hebben het allemaal druk, de zorgvraag is groot en personeel is schaars. Maar een stage is ook het ideale moment om nieuwe, gekwalificeerde en gemotiveerde collega's aan te trekken. Als verpleegkundige heb je daarin mee de sleutel in handen." Respectvolle communicatie, ruimte om vragen te stellen en tijd voor feedback vormen het fundament van professionele socialisatie. Die houding sluit nauw aan bij de principes van het stagecharter, waarin respect, vertrouwen, openheid en samenwerking centraal staan. "Elke verpleegkundige is een rolmodel, of die dat nu beseft of niet."

Kansen voor studenten en teams

Leerrijke stages zijn ten slotte niet alleen waardevol voor studenten. Ook teams en organisaties leren eruit. Het stagecharter vertrekt expliciet van dat wederkerige uitgangspunt: een stageplek is tegelijk een leerplek voor professionals. De vragen en feedback van studenten helpen om routines, werkculturen en zorgprocessen kritisch te bekijken en waar nodig bij te sturen. Veerle: "Studenten brengen frisse inzichten mee. We moeten kritische studenten dus niet de mond snoeren, maar hun ideeën omarmen."

Zorgnet-Icuro trekt in haar nota die lijn door naar de startfase na afstuderen. Ze beschrijft stages en onboarding als één doorlopend traject, waarin goede begeleiding vanaf de eerste werkdag het verschil kan maken voor werktevredenheid, retentie en duurzame inzetbaarheid. De conclusie? Ja, er zijn uitdagingen op het vlak van stages in de zorg. Maar talloze praktijkvoorbeelden tonen dat warme begeleiding, duidelijke structuur en toegankelijk mentorschap het verschil maken. "We moeten studenten de best mogelijke start geven, en dat kan alleen door samen verantwoordelijkheid te nemen", besluit Veerle. "In Vlaanderen zijn er veel teams die daarin uitblinken. Het is tijd dat die goede voorbeelden eens het voorpaginanieuws worden." ///

¹ bron: https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/bevolkingsvooruitzichten/#panel-14_17
oktober 2025
Verschil tussen 2024 vs. 2014: - 41.350 personen tussen 21 - 30 jaar

**De volledige nota 'De eerste
stappen tellen
Beleid voor een
sterke stage & start
in de zorg.' van
Zorgnet-Icuro lees
je hier.**

